

Protokół
z posiedzenia Zespołu ds. funduszy europejskich RDS
z dnia 7 czerwca 2022 r.

Miejsce posiedzenia: forma stacjonarna w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”.

Spotkanie prowadził Pan Jan Klimek, Prezes Związku Rzemiosła Polskiego.

W spotkaniu uczestniczyli członkowie Zespołu, zaproszeni goście oraz eksperci. Stronę rządową reprezentowali: z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej: Renata Calak - Dyr. Dep. Strategii i Agnieszka Kapciak - Za-ca Dyr. Dep. Strategii; w Ministerstwie Finansów: Danuta Chudzik - Za-ca Dyr. w Dep. Instytucji Płatniczej oraz z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej: Daniel Kosiński - Za-ca Dyr. Dep. Wdrażania EFS.

Porządek obrad obejmował:

1. Ostateczny kształt Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 przesłany do zatwierdzenia przez Komisję Europejską – informacja strony rządowej.
2. Stan przygotowania krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 – informacja strony rządowej - dyskusja.
3. Stan przygotowania systemu wdrażania funduszy unijnych na lata 2021-2027 (wytyczne, systemy informatyczne dotyczące naboru wniosków i realizacji projektów, komitety monitorujące) – informacja strony rządowej - dyskusja.
4. Podsumowanie prac nad ustawą o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (tzw. ustawa wdrożeniowa) - informacja strony rządowej.
5. Uruchomienie Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności
- informacja strony rządowej na temat ostatecznego kształtu programu po zakończonych uzgodnieniach w zespołach negocjacyjnych z Komisją Europejską oraz planowanego systemu i harmonogramu wdrażania - dyskusja.
6. Sprawy różne.

Jan Klimek, Przewodniczący Zespołu ds. funduszy europejskich powitał uczestników posiedzenia plenarnego i przedstawił porządek obrad.

Strony jednogłośnie zaakceptowały porządek obrad.

Ad 1

Renata Calak - Dyr. Dep. Strategii z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, powiedziała, że zakończono rozmowy z KE w sprawie zakresu umowy partnerstwa na lata 2021-2027. Dodała, że regulacje unijne pojawiły się 1 lipca 2021, gdzie został dodatkowo uwzględniony Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji finansowany częściowo z Next Generation EU. Wspomniała o dyskusjach z KE nad zakresami poszczególnych celów polityki, oraz, że na ostatnim etapie były negocjowane sprawy finansowe.

Przekazała informacje na temat transferu środków między funduszami (z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus do Funduszu Spójności), W związku z mniejszym niż pierwotnie planowany transferze pozostał 1 miliard euro środków EFS+ do rozdysponowania, z czego 50 milionów euro zostało przeznaczonych na program żywnościowy, a pozostałe środki dla programów regionalnych. Następnie przekazała informacje na temat transferu między kategoriami regionów. Na temat Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji przypomniła, że Polska negocjowała, by 6 regionów było objętych tym funduszem, jednak ostatecznie jest 5 regionów tj. śląski, wielkopolski, dolnośląski, łódzki i małopolski.

Agnieszka Kapciak - Za-ca Dyr. Dep. Strategii, przekazała informację, że KE kładła duży nacisk w Umowie Partnerstwa na zagwarantowanie zasady niedyskryminacji oraz zasad dotyczących działań związanych z dążeniem do neutralności klimatycznej. Przypomniła, że Polska przyłącza się do celów ustanowionych na poziomie unijnym w kwestii neutralności klimatycznej.

Powiedziała, że w projektach dotyczących środowiska zaszła zmiana w porównaniu do perspektywy 2014-2020, jeśli chodzi o infrastrukturę wodno-kanalizacyjną. Dodała, że nadal priorytetem będzie realizacja zobowiązań wynikających z dyrektywy ściekowej oraz, że priorytetowo będą traktowane największe aglomeracje. Aglomeracje poniżej 15 tyś. RLM będą realizowane w programach regionalnych, gdzie w pierwszej kolejności będzie realizacja dla miast między 10-15 tyś. RLM, a w kolejnych 2-10 tyś. RLM.

Przedstawiła informacje dotyczące kwestii podlegających negocjacjom z KE m.in dotyczące:

- zrównoważonej mobilności miejskiej, w tym tworzenia strategii zrównoważonego transportu miejskiego (SUMP);
- wspieranie obszaru ochrony zdrowia. Zaznaczyła, że celem, do którego się dąży jest odwrócenie piramidy świadczeń i zapewnienie wysokiej jakości świadczeń medycznych poprzez opiekę

ambulatoryjną w POZ, a w mniejszym stopniu przez leczenie szpitalne. Wspomniała również o celu realizacji reformy psychiatrii.

Nawiązała do celu nr 1 pt. „Bardziej inteligentna Europa”, w którym priorytetem będzie wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw. Wspomniała również o inwestycjach w odnawialne źródła energii i powiedziała, że w ramach programu FENIKS będzie realizowany program „Czyste powietrze”.

Renata Calak - Dyr. Dep. Strategii z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, powiedziała, że 7 lipca 2022 r planowane jest posiedzenie komitetu umowy partnerstwa i wyraziła nadzieję, że do tego czasu będzie decyzja KE co do przyjęcia umowy partnerstwa.

Norbert Pruszanowski z ZRP, zadał pytanie czy kary z KE nie będą miały wpływu na finansowanie programów regionalnych, zgodnie z zapewnieniami Ministra Patkowskiego, przekazanymi podczas poprzedniego posiedzenia Zespołu, dotyczącymi zwiększenia alokacji środków własnych z budżetu Państwa na te programy.

Zadał pytanie odnośnie uszczegółowienia zasad dla wprowadzania zasady równości szans i niedyskryminacji, przede wszystkim osób z niepełnosprawnościami, zwracając uwagę na różne podejście do tej kwestii przez poszczególne instytucje wdrażające programy finansowane z funduszy unijnych.

Małgorzata Lelińska, KL, zadała pytanie o Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), gdyż zapisy dotyczące tego funduszu znajdują się albo w regionalnych programach operacyjnych, albo w FEnIKS, i nie ma odrębnych dokumentów, które będą funkcjonowały do tego funduszu i powiedziała, że ten obszar prawdopodobnie nie był konsultowany.

Renata Calak - Dyr. Dep. Strategii z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, odniosła się do pytań nt. Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Powiedziała, że pierwszy plan na realizację tego instrumentu był taki, że będzie program na poziomie krajowym i będzie alokacja w 6 regionach. Powiedziała, że Terytorialne Plany Sprawiedliwej Transformacji były bardzo szeroko konsultowane na poziomie regionalnym. Dodała, że na poziomie krajowym Ministerstwo Klimatu i Środowiska przygotowało Krajowy Program Sprawiedliwej Transformacji. KE jednak stwierdziła, że zakres interwencji FST musi wynikać z planów terytorialnych, a nie z krajowego. Ze względu na sprawę Turowa, KE kwestionowała udział podregionu Zgorzeleckiego. Przypomniała, że cała alokacja na FST wynosi 3,8 miliarda Euro i do tej alokacji dołożono transfer z EFS+ w wysokości 280 milionów euro i transfer z EFRR w wysokości 280 milionów euro. Ostatecznie 3,8 miliarda euro jest rozdzielone na 5 województw, a 170 milionów euro jest w FEnIKS.

Danuta Chudzik, Za-ca Dyr. w Dep. Instytucji Płatniczej z Ministerstwa Finansów, potwierdziła, że potrącenia ze strony KE nie wpłyną na realizację projektów i będą finansowane z budżetu środków europejskich, natomiast wpłynie to na zwiększenie potrzeb pożyczkowych państwa.

Aleksandra Wąsik, OPZZ, pytała o kwestię braku wnioskowania przez Polskę o drugą tranzę środków z programu React EU, które miały być przeznaczone m.in. na działania związane z napływem uchodźców z Ukrainy. Zadała pytanie czy jako kraj będziemy wnioskować o te środki.

Renata Calak - Dyr. Dep. Strategii z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, poinformowała, że Polska otrzymała 1,9 miliarda euro na programu React EU i w jaki sposób te środki zostały rozdysponowane. Potwierdziła, że Polska nie zrezygnowała z żadnych środków z programu React EU.

Ad 2

Strona rządowa przekazała informacje nt. stanu przygotowania krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027.

Poinformowano o 8 programach, z których 6 zarządzanych jest przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej:

- Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027 (FEnIKS). Jego głównymi źródłami finansowania są Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Na jego realizację przeznaczono łącznie ponad 24 mld euro.
- Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki. Na jego realizację przeznaczono prawie 8 mld euro.
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego z budżetem ponad 4 miliardy euro.
- Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, w którym alokacja środków wynosi 2 miliardy euro.
- Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, na który przeznaczono 2,5 miliarda euro. Obszar objęty tym programem to 6 województw: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie oraz region mazowiecki regionalny (woj. mazowieckie z wyłączeniem Warszawy i powiatów ją otaczających).
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich na lata 2021-2027. Wartość programu 550 mln euro.

Ponadto :

- Program Fundusze Europejskie dla Rybactwa – zarządzany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury.
- Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową – zarządzany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.

Ad 3

W dalszej części rozmawiano nt. stanu przygotowania systemu wdrażania funduszy unijnych na lata 2021-2027 (wytyczne, systemy informatyczne dotyczące naboru wniosków i realizacji projektów, komitety monitorujące).

Grzegorz Źmuda, Dyr. Dep. Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej (DKF) Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, powiedział, że planuje się wydanie 18 wytycznych Ministra, z których większość z nich jest gotowa do opiniowania, z czego 11 planowana była do przekazania do opiniowania do końca czerwca, w lipcu 3 wytyczne; w sierpniu 2 wytyczne, we wrześniu 1 wytyczne, 1 grudniu 1 wytyczne. Wspomniał, że podmioty, które będą opiniowały wytyczne będą miały na to od 14 do 30 dni. Przekazał informacje nt. systemu informatycznego SL 2021 i wspominał, że jest on już uruchomiony do produkcyjnego wykorzystania. Powiedział, że w ramach tego systemu będzie działała aplikacja WOD 2021, która umożliwiła m.in. przygotowanie wzoru wniosku o dofinansowanie, zarządzanie całym naborem, zarejestrowanie przebiegu oceny wniosku, automatyczne przekazanie danych zawartych we wniosku do dalszych aplikacji SL 2021, gdzie dane z zaakceptowanych wniosków będą przejmowane do umów. Nadmienił, że ustawa wdrożeniowa reguluje, kto jest instytucją zarządzającą. Przekazał informację, że z danych zbieranych z instytucji zarządzających wynika, że większość instytucji zdecydowało się poczekać z powołaniem komitetów do czasu oficjalnego przyjęcia programu przez KE. Powiedział o roli Rady Pożytku Publicznego przy tworzeniu komitetów, przede wszystkim Rada Działalności Pożytku Publicznego i Wojewódzkie Rady Pożytku Publicznego.

W kwestii kolejności procedowania wytycznych powiedział, że wytyczne dotyczące zasady partnerstwa i dotyczące komitetów monitorujących nie mają tak znaczącego wpływu na początkowe prace, które będą organizowały instytucje zarządzające przygotowując się do formowania komitetów monitorujących. Powiedział, że wymogiem podstawowym jest by przy formowaniu komitetów monitorujących kierować się zasadami określonymi w rozporządzeniu ogólnym i rozporządzeniu delegowanym dotyczącym zasady kodeksu partnerstwa. Wydane wytyczne nie mogą być sprzeczne z tymi zasadami. W sprawie prekomitetu FENG powiedział, że tworzenie prekomitetów jest dobrą praktyką niektórych instytucji, natomiast nie podlega określonym regulacjom. Dodał, że te prekomitety nie definiują składu przyszłych komitetów monitorujących, ani decyzji podejmowanych np. co do kryteriów podejmowanych dla pierwszych planowanych konkursów.

Małgorzata Lelińska, KL, poprosiła o przekazanie wytycznych z terminami kiedy mają być procedowane.

Strona społeczna wyraziła głęboki niepokój, że czas na opiniowanie wytycznych może być zdecydowanie zbyt krótki, aby przeprowadzić kontrolę społeczną i tym samym wyraziła opinię, że zasada partnerstwa w ten sposób mogła zostać złamana. Przypominała również o rozporządzeniach KE mówiących o tym, że partnerzy społeczni biorą udział w przygotowaniu wszystkich programów i związanych z tym dokumentów i poproszono stronę rządową o działanie zgodne z tymi rozporządzeniami.

Grzegorz Żmuda, Dyr. Dep. Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej (DKF) Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, nie zgodził się z opiniami strony społecznej co do niespektowania rozporządzenia delegowanego KE co do komitetów monitorujących i co do zasady partnerstwa, gdyż jak stwierdził partnerzy społeczni zostali zaangażowani na wczesnym etapie poprzez zgłoszenie swoich postulatów i odniesienia do tych postulatów zostały już przekazane. Powiedział, że wszystkie podmioty, których jest obowiązek włączanie w prace, otrzymają tekst wytycznych i będą miały możliwość zgłoszenia uwag i do tych uwag strona rządowa się odniesie. Dodał, że ewaluacja wytycznych jest na bieżąco wykonywana przez audytorów krajowych i komisyjnych. Jeśli chodzi o przedstawienie wytycznych w krótkim czasie, powiedział, że podstawą działania w tej sprawie jest ustawa wdrożeniowa, która weszła w życie 4 czerwca 2022 r. i dopiero teraz proces ten można rozpocząć i nie można tego procesu zbyt bardzo rozciągnąć na wiele miesięcy, ponieważ wiele podmiotów zwraca się do ministerstwa z apelami o jak najszybsze przygotowanie i uruchomienie systemu wdrażania. Zaznaczył, że sytuacja ta wynika z opóźnień, które nie są po stronie ministerstwa. Następnie przedstawił informacje nt. generatorów do programów.

Ad 4

Karolina Demska, Naczelnik Dep. Prawnego(DP), Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, przekazała podstawowe informacje nt. prac nad ustawą o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (tzw. ustawa wdrożeniowa). Prace w tym zakresie dobiegły końca, ustawa została uchwalona przez Parlament i podpisana 20 maja 2022 r. przez Prezydenta RP.

Ad 5

Renata Calak - Dyr. Dep. Strategii z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, przekazała informację, że po 2,5 latach pracy nastąpiło przyjęcie Decyzji Wykonawczej (CID) w sprawie realizacji KPO przez KE w dniu 1 czerwca br. Powiedziała o problemach związanych z uruchomieniem tych środków, co jest związane z etapami, z niekwalifikowalnością VATu oraz z tym, że to dokument dotyczy również reform polityk publicznych, a nie tylko inwestycji. Wyraziła opinię, że ostateczne zatwierdzenie KPO przez Radę UE odbędzie się 17 czerwca br. Następnie miałyby odbyć się podpisanie umowy na część dotacyjną i na część pożyczkową, a dalej ustalenia

operacyjne z KE, po czym dopiero może nastąpić złożenie pierwszego wniosku o płatność, który opiewa na 4,28 mld euro. Wniosek ten powinien być złożony na przełomie września i października, aby otrzymać za niego refundację z KE. Zaznaczyła, że w pierwszym wniosku o płatność znajduje się 37 kamieni milowych, w tym kamień dotyczący sądownictwa. Przekazała informację, że wnioski o płatność składa się 2 razy w roku, w momencie, kiedy państwo przygotowuje realizację kamieni milowych. Na chwilę obecną przekazała, że 15 z 37 kamieni milowych jest już spełnionych.

Zaznaczyła, że KPO jest niezwykle obszernym dokumentem, zarządzanym przez KE, w którym jest około 161 wskaźników, które wskazują etap realizacji inwestycji. Ponadto w prace zaangażowanych jest 14 resortów i wyszczególnia się kilka poziomów prac. Zaznaczyła również, że na portalu internetowym MFiPR, jest wskazanie, jakie resorty są odpowiedzialne za dane inwestycje. Zaznaczyła, że Ministerstwo jest gotowe na zorganizowanie spotkania nt. wytycznych, aby zaznajomić z nimi stronę społeczną.

Strona społeczna zaapelowała, aby mogła być jak najszybciej wdrożona w prace przygotowawcze do wdrożenia KPO.

Ad 6

Jan Klimek, Przewodniczący Zespołu ds. funduszy europejskich, przedstawił informacje nt. powołania Komitetu Monitorującego Krajowy Plan Obudowy i Zwiększania Odporności oraz Komitetu Konsultacyjnego ds. projektów Transnarodowych i Międzyregionalnych Interreg 2021-2027.

Jan Klimek, Przewodniczący Zespołu ds. funduszy europejskich, wobec wyczerpania porządku obrad zamknął posiedzenie.

Jan Klimek

/ - /

Przewodniczący
Zespołu ds. funduszy europejskich

Sporządziła

Paulina Knapik

/ - /

Biuro Rady Dialogu Społecznego